

HAL
open science

:

Laurence Roulleau-Berger

► **To cite this version:**

Laurence Roulleau-Berger. : Sociological Problems
( ), 2021, 53 (2), pp.473-493. halshs-03506987

HAL Id: halshs-03506987

<https://shs.hal.science/halshs-03506987v1>

Submitted on 2 Feb 2022

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Нехегемонна теория и постзападна социология: западното познание и неговата криза*¹

Лоранс Руло-Берже

Резюме: Въз основа на съвместната ни работа с китайски социолози по изграждане на епистемология защитаваме тезата, че една постзападна социология прави възможен равнопоставения диалог чрез формулиране на общи понятия. Такава социология се занимава с понятия, разположени в европейски и азиатски теории, които разглеждат модусите на създаване на непрекъснатости (континуитети) и прекъснатости (дисконтинуитети), както и конюнкциите и дизюнкциите между пространствата на знание в различни социални контексти (Roulleau-Berger, 2016). Описваме екологията на познанието в западния Запад, незападния Запад, полузападния Запад, западния Изток, източния Изток и реистърнизирания Изток, намиращи се в епистемологичен континуум. Въвеждаме идеята за демултипликация, комплексификация и йерархизация на новите епистемични автономии, противопоставени на западните хегемонии в социологията, и на новите епистемични сглобки между европейските и китайската социологии (Roulleau-Berger, 2016; Roulleau-Berger, Li Peilin, 2018). След това предлагаме дефиниция на постзападната социология и показваме възможните ѝ теоретични и методологични приложения. Накрая разглеждаме някои транснационални теории, теоретични прекъснатости и непрекъснатости и общи знания, ситуирани едновременно в западни и незападни контексти.

Ключови думи: социология на познанието, нехегемонни социологии, реистърнизация, епистемична несправедливост, китайска социология

От глобалния поврат към незападния Запад

След деконструирането на идеята за „депровинциализация на европейския универсализъм“ се появяват различни теории: Ариф Дирлик (Dirlik, 2007) предлага теория за глобалната модерност, Улрих Бек (Beck, 2000) въвежда теорията на космополитизма, а Шмуел Айзенщат (Eisenstadt, 2000) създава теорията за множествените модерности, използвайки сравнителна цивилизационна перспектива, за да опише множествените форми на модерност, разположени в различни исторически и структурни контексти. Въпреки това, следвайки Шмуел Айзенщат и Гьоран Терборн (Therborn, 2003), Улрих Бек и Едгар Гранде (Beck, Grande, 2010) изследват разновидностите на формите на модерност и немодерност и разглеждат не само как те съжителстват и се оспорват взаимно, но и как се *преплитат* помежду си по различни начини.

Всъщност, изследователи в областта на социалните науки от различни части на света конструират *незападни Запади* (Santos, 2014; Dufoix, 2013; Bhambra, 2014; Brandel,

Daas, Randeria, 2018; Koleva, 2018a, 2018b; Roulleau-Berger, 2011, 2016). Епистемологиите на Юга, базирани на понятията за глобален Юг и глобален Север, са създадени, за да осветлят епистемичните и културните различия в познанието. А понятието „епистемична несправедливост“ насочва към епистемология на невидимите знания и изисква „деколониално откъсване“ от европоцентричните епистемологии с цел разглеждане на множествеността на познавателните пространства (Savransky, 2017).

Сантос (Santos, 2014) предлага да се разработи *епистемология на Юга*, която се отнася до екологии на знанието, основани на опита на съпротивата в антиимпериалистичния Юг. Той смята, че северноцентричното и западноцентричното мислене е абисално и различава абисални и неабисални изключения. Сантос разглежда и завръщането на колониалното и колонизатора и използва термина *нисшестоящ бунтовнически космополитизъм* (*subaltern insurgent cosmopolitanism*), за да опише глобалната съпротива срещу абисалното мислене. Освен това той ни приканва да преминем от *епистемология на слепотата* (*epistemology of blindness*) към *епистемология на виждането* (*epistemology of seeing*), основана на създаването на солидарност като форма на познание и признаването на Другия като равен. Така става необходимо да се дефинира антиимпериалистичното пространство на Юга, което включва множество епистемологични Югове, структурирани около контрапознание, родено от борбата (Bhambra, Santos, 2017). Бамбра (Bhambra, 2014) предлага понятието *свързани социологии* (*connected sociologies*), за да обоснове познанието за историческите връзки, породени от научни хегемонии, колониализъм, експроприация и присвояване. Това означава използване на свързаните истории с цел преразглеждане на социологическото познание и на социалните науки като цяло. Влизайки в диалог със Сантос, Бамбра твърди, че *свързаните социологии* са средство за реконструиране на теоретичните категории и за създаване на нови разбирания, които включват предишните и ги трансформират. Както Сантос, така и Бамбра поставят въпроса дали трябва да се стремим към една-единствена или няколко алтернативни глобални социологии.

Тъй като глобалните преплитания и взаимосвързаности са необходими условия за разбиране на сглобяванията и разглобяванията между западните и незападните общества, ще разгледаме новите форми на методологичен национализъм, появили се в незападните общества. Например, Мануела Боага твърди, че преосмислянето на Европа въз основа на нейните атлантически и карибски граници е успешно предизвикателство към западното понятие за европейскост и за модерна национална държава. Тя развива схващането за Европа като креолизирано пространство, вземайки предвид регионалните

преплитания, породени от европейския колониализъм и империализъм от XVI век насам (Voatsă, 2014, 2015). Трябва да обърнем внимание и на нисшестоящите европейци, посочвайки работата на тези социални учени в „европейската полупериферия“, които са били свидетели на възхода и краха на различни политически и социални режими и са наясно с произволния и условен характер на социеталните институции. Марина Благойевич и Гот Яир (Blagojević, Yair, 2010) показват как социалните учени в полупериферните европейски страни попадат в порочния кръг на маргинализация и изключване от центровете на международния научен живот. В Централна и Източна Европа Светла Колева (Koleva, 2018a, 2018b, 2020) развива нехегемонна социология, обосновавайки подход, който разкрива тоталитарния опит на източноевропейските социологии като част от общата и специфичната история на дисциплината. Изследвайки периода между 1945 и 1989 г., Колева откроява две познавателни тенденции: *вътрешната сегментация на марксисткото епистемично пространство* и *появата на постмарксистко епистемично пространство*. Авторката показва как, след хибернацията на социологията през първата половина на 50-те години на XX в., възстановяването на дисциплината е реорганизирано в различни изследователски области в периода от средата на 50-те до края на 60-те години, като в този процес се открояват три тенденции: а) марксистка теоретична перспектива; б) немарксистки подход и емпирична социология, вдъхновена от американските социологически течения; в) ортодоксален марксизъм. След Пражката пролет обаче изследователските области биват преконфигурирани, при което постепенно се появява методологична рефлексия върху емпиричната социология и множество епистемични автономии като своеобразна истърнизация на уестърнизирания Изток. Обратно, доминиращата тенденция след 1989 г. – на фона на институционализирания парадигмален плурализъм – е заимстването на методологии и теории от Запада, без да се анализира тяхната епистемична релевантност към променящите се общества в Централна и Източна Европа.

Други учени отварят теоретични пространства в западните страни, като се отграничават от западните хегемонни знания и скъсват с дихотомии Север–Юг, Запад–не-Запад, традиция–модерност. Така, както Лиза Тили (Tilley, 2017) твърди, необходимо е всяко деколониадно производство на знание да включва разглеждане на политическата икономия на познанието.

Рейстърнизация на уестърнизирания Изток и преоткриване на китайската социология

Докато през последните десет години в западните социални науки се формират незападни Запади, в Източна Азия създаването на Мрежата на източноазиатските социолози (EASN) през 1992 г. от китайски, японски и корейски социолози с цел изграждане на свързани социологии, представлява голямо предизвикателство. В предговора си към *Търсене на източноазиатски социологии* Ким Сан Кук, Ли Пейлин и Язуа Шуджиро (Kim Seung Kuk, Li Peilin, Yazawa Shujiro, 2014²) твърдят, че EASN е създадена с цел да се изгради нова източноазиатска и радикално рефлексивна социология, поставяща под въпрос концепцията за западната модерност. Ким Сан Кук (Kim Seung Kuk, 2014) говори за реистърнизацията на уестърнизирания Изток. Днес на азиатски регионални форуми интелектуалци от Китай, Корея и Япония непрекъснато обсъждат начините за създаване на епистемични автономии – процес, който протича вече повече от трийсет години.

Известно е, че от 1949 до 1979 г. социолозите в Китай нямат възможност да участват в развитието на своята наука. Тази празна страница в историята води до двойна невидимост на познанието – не само на произведеното през този период знание, но и това, произведено преди 1949 г. След 1979 г., когато започват да изграждат дисциплината наново, социолозите бързо се запознават със социологическите традиции в Западна Европа, Централна и Източна Европа, Индия и Северна Америка. Своеобразната *епистемологична непредсказуемост*, в която се оказват, поражда първоначален научен плурализъм. След това китайските социолози постепенно постигат съгласие по шест изходни методологични точки:

- създаване на парадигми, свободни от всяка форма на културна хегемония и от властния взор на Запада върху китайското общество;
- признаване на уникалността на китайския опит през последните 40 години;
- разглеждане на китайската цивилизация – минала и съвременна;
- утвърждаване на понятието „производство на общество“;
- конструиране на индивида и неговата субективност и емоции;
- теории на глобализацията.

Вече десет години съвременната китайска социология изглежда поставена в мозайка от ситуирани и контекстуализирани конструктивизми – често пъти на фона на исторически или цивилизационни контексти, където съжителстват обективен конструктивизъм, критичен конструктивизъм, социологически концепции на действието,

интерпретативен конструктивизъм, организационен или стратегически конструктивизъм, субективен конструктивизъм и др. Така съвременните китайски социологически изследвания сякаш се намират в частично незападна мозайка от контекстуализирани и ревизирани конструктивизми, свързани с исторически и цивилизационни контексти. В китайската социология епистемичните автономии се развиват в различни теоретични перспективи и демонстрират както интернационализацията на дисциплината, така и утвърждаването на нови методологични граници.

През 2019–2020 г. две статии предизвикват полемика и разгорещени дебати в китайската социология (Xie Yu, 2018; Zhou Xiaohong, 2020). За разлика от Сие Ю, който смята, че индигенизацията на социологията не е проблем (Xie Yu, 2018), Жоу Сяохон определя индигенизацията като проблем на участието на западна хегемонистична сила в продукцията на социологията, приемащо диференцирани форми в различни исторически периоди (Zhou Xiaohong, 2020).

Социолозите в Китай са съгласни с идеята, че западните социологии не трябва да се смятат за антагонистични на китайската социология. За разлика от постколониалните изследвания, които призовават за деуестърнизация на колониалното знание, западните социологии и китайската социология не се анализират във взаимноизключващи се отношения. От 2000 г. насам основната вълна на синизация на социологията се самоопределя чрез разграничаване от хегемонната западна мисъл и прекалената индигенизация, за да се осигури силно присъствие на международната научна среда. Например Лу Ней и Уу Сю (Liu Neng, Wu Su, 2019) твърдят, че социалните и културните практики в Китай са отчасти универсални и отхвърлят преувеличаването на китайската изключителност. Именно това позволява да се постави под въпрос американската хегемония, която налага стандарти за международна научна легитимност, като например нарастващата необходимост от публикуване в *American Journal of Sociology* като висша норма за научно признание.

Днес могат да бъдат разграничени четири форми на епистемична автономия в китайската социология: *историческа епистемична автономия*, *алтернативна епистемична автономия*, *локална епистемична автономия* и *плюралистична епистемична автономия*.

Историческата епистемична автономия се отнася до възстановяването на приемствеността с епистемичните рамки, изградени преди 1949 г. и забравени след това. Повечето интелектуалци в Европа не познават китайската социология от преди 1949 г. В *История на социологията в Китай през първата половина на XX век*, Ли Пейлин и Чю

Жиндон (Li Peilin, Qu Jingdong, 2011³) показват как китайската социология процъфтява в контекста на интелектуален разцвет, сравним с този през т. нар. исторически периоди „Пролет“ и „Есен“, съответстващи приблизително на първата половина на периода Източен Джоу, и на възхода през периода на Воюващите държави⁴.

Хъ Идзин (He Yijin 2018a; 2018b) представя създаването на *алтернативна епистемична автономия*. Той изследва дали напрежението между западната и постколониалната социология може да бъде открито (само?) в китайския контекст и дали китайската социология е произвела свое съответствие на историческия материализъм. Хъ Идзин показва как синизацията на социологията е била предложена от местните учени като средство за индигенизиране на западната социология и как са се променяли китайските интерпретации на западната социология.

Като пример за *локална епистемична автономия* ще посочим развиваната от Жоу Фейжоу *социология на действието* (Zhou Feizhou, 2018). Той предлага епистемично поле, основано на общността от междуличностни отношения *guanxi* (*гуанзай*). Това понятие описва традиционната китайска социална структура, чиито организационни принципи се опират на *chaxi geji* (*чогзю гжо*) – т.е. на диференцирания начин на сдружаване или на семейни и лични връзки, разпростиращи се върху политическите, икономическите и социалните отношения.

И накрая, Сие Лиджон (Xie Lizhong 2012a; 2012b) дефинира *hou shesuijie* (постсоциология) като плуралистичен анализ на дискурса. От постсоциологическа перспектива Сие Лиджон (Xie Lizhong, 2020) разработва теория на дискурсивния плурализъм, различен от географския плурализъм, за да опише западните и незападните общества отвъд епистемичните граници, свързани с индигенизираните социологически теории. Докато географският плурализъм благоприятства индигенизацията на социологическата мисъл, произвеждайки дискурс в специфично място и време, дискурсивният плурализъм се явява свързан с форма на универсализъм, съдържаща широк спектър от дискурси, приложими към всяко време и пространство. Тук *плуралистичната епистемична автономия* става основополагаща за изграждането на постзападната социология.

Наследства и социологическо въображение

В тази част ще разгледаме най-напред многобройните наследства на западната социология в постзападната социология и формите на тяхното присвояване в Азия. По-

специално ще се спрем на марксизма, теориите на Дюркем и Вебер и Чикагската школа. След това ще обсъдим как конфуцианското наследство е преразгледано в китайската мисъл през призмата на социологията.

Западни наследства и трансформация

а. Марксизмът като социологическа традиция

В Китай, където марксизмът е имал и продължава да има силно влияние, Гуо Юха и Шен Юан (Guo Yuhua, Shen Yuan, 2010) от Университета Цинхуа развиват социология на трансформацията въз основа на социологията на практиката, вдъхновена на свой ред от марксистката идея за антагонизма между буржоазната и работническата класа. Впоследствие заимстват от теорията на практиката на Пиер Бурдийо, като се фокусират върху процесите, а не върху структурите.

б. Теориите на Дюркем и Вебер в Китай

Социологическата мисъл на Дюркем е въведена в Китай през 1925 г. След обучение във Франция Со Дихей (Xu Deheng) превежда *Правилата на социологическия метод* (Roullieu-Berger, Liu Zhengai, 2012). Теоретичните идеи на Дюркем обаче са разработени за пръв път през 1949 год. На два пъти са обсъждани след 1979 г. и от тогава досега са преразглеждани в произведенията на Уон Хеджиан, Чин Тао, Чю Жиндон и Жао Лиуей. Уон Хеджиан (Wang Hejian, 2005) предлага връщане към Дюркем, като насочва интереса си към въпроса за производството на морални блага в съвременната китайска икономика. От гледна точка на икономическата социология това означава търсене на връзка между икономическия морал и социалната структура чрез анализ на професионалните отношения. Чен Тао (Chen Tao, 2013) също се интересува от договорното общество, описано от Дюркем, в което, от една страна, моралът се поражда от общностния живот, а от друга страна, автономията и свободата на индивидите, ограничавани от социалното цяло, се основават на спазването на социалните правила, създавайки по този начин „нормално“ общество. Оставайки в Дюркемовата перспектива, Чю Жиндон (Qu Jingdong, 2017) защитава идеята, че колективният живот надхвърля индивидуалното съществуване. Ако изследването на моралния и социалния ред изисква като изходна точка производството на норми във всекидневния живот, то отношението между общество и държава не може да бъде мислено като антагонистично, а по-скоро като континуум, в който етиката на професионалните групи и гражданският морал свързват индивида с държавата. И накрая, според Жао Лиуей (Zhao Liwei, 2014) теорията

на Дюркем за самоубийството се оказва значим принос с много важно значение за разбиране на съвременните общества. С други думи, днес интелектуалното наследство и специфичните теоретични подходи на Дюркем продължават да са вплетени в китайската социология.

Теорията на Вебер също има силно влияние в Китай. Книгите му за Китай *Конфуцианство и даоизъм* и *Китайските религии* заемат важно място в неговата изследователска система. Най-напред неговите анализи на Китай са смятани за европоцентрични и хегемонистични. В последствие Хъ Рон (He Rong, 2020) твърди, че теоретичната амбиция на Вебер е била да разбере различните видове рационализъм в световните цивилизационни системи, а тези системи представляват рационална регулаторна система на равенство, съпоставяне и съжителство. Затова според нея Макс Вебер е преодолял разцеплението между западните и незападните цивилизации.

в. Наследството на Чикагската школа

Ако приемем локализиращият подход на европейската социология на града, разработен през 80-те години на XX в., за привилегирован елемент на „общностните изследвания (community studies)“, свързани с англосаксонската традиция, същата тенденция наблюдаваме и в китайската социология на града от 80-те години насам, свързана с името на Фей Сиятон (Fei Xiaotong, 1992). Не бива да се забравя обаче, че представителите на Чикагската школа Роберт Парк и неговият зет Роберт Редфийлд са преподавали социология в Китай през 1931–1932 г. и отново през 1948 г. В процеса на възстановяване на китайската социология, Фей Сиятон е силно повлиян от тях. Едно от най-важните течения в историята на социологията, Чикагската школа несъмнено е изиграла силна роля в развитието на западната социология, но има и непрекъснато влияние в незападни страни, особено в Китай. Социологията на града и това, което Жоу Сияхон (Zhou Xiaohong, 2004) определя като „социална психология“, са две основни полета в Чикагската школа, оказали голямо влияние върху първото поколение китайски социолози. Повторната мобилизация на Чикагската школа в Китай през XX в. е много важна и се смята, че е довела до създаването на *shequ yanjiu* (изследванията на общностите).

Конфуцианското наследство, реактуализация и реинтерпретация

Конфуцианството е общо наследство за Китай, Корея и Япония, но връщането към него се осъществява по различен начин в тези страни. В корейската социология

конфуцианското наследство и западната социология съществуват свързано, докато в китайската и японската социология конфуцианското наследство е вградено в идейните традиции на тези страни.

Съвременната китайска академична история показва, че конфуцианската етика навлиза постепенно в социалните науки и „стандартът *guanxi*“ се превръща в ядро на социологическите изследвания (Zhai Xuewei, 2020). Обръщайки се към конфуцианството, Чю Жиндон (Qu Jingdong, 2017) предлага връщането към историческите възгледи и реконструирането на социологическото въображение – като гледна точка за разбиране на днешната реалност на китайското общество – да включва връщане към предмета и контекста на съвременната трансформация на китайската социална мисъл. При нова интерпретация на теорията на Кан Ювей за трите епохи („Епохата на войната“, „Епохата на доброто управление“ и „Епохата на мира“), Чю Жиндон отбелязва, че Кан Ювей ясно е определил модерността като Епоха на войната и е посочил, че идеята за космичното единство трябва да бъде утвърдена като универсална ценност за световната история, а конфуцианската религия трябва да служи като основа за възпитание на нравите. Кан Ювей съчетава будизма и конфуцианството, за да инициира промени в политическата система чрез реструктуриране на вярванията на индивидите и пораждаше на изменения в обичаите по начин, който предизвиква институционални промени. Доброто управление може да бъде въведено в космичното единство при една синизирана религия само чрез конфуцианство. Днес добавяйки будизма към неговата история на Трите Епохи, някои социолози виждат в конфуцианството трансформираща сила в процеса на модернизиране на азиатските общества.

Какво представлява постзападната социология?

С изграждането на постзападна социология, основана на епистемична справедливост, ние не заменяме епистемологичната хегемония на Севера с друга доминираща епистемология, а създаваме екология на познанието, в която различните форми на знание могат да влязат в диалог, артикулиран посредством космологии и еманципаторски практики (Pleayers, 2011). Тук предлагаме да се изследват следните екологии на познанието: *западния Запад, незападния Запад, полузападния Запад, западния Изток, източния Изток, реистърнизирания Изток*. Постзападната социология се развива в континуум от сглобки, напрежения и кръстосано влияние между различни

сегменти на изброените екологии на познанието. Чрез академични и институционални преводи този континуум може бързо да бъде изложен на форми на колониалност, вариращи по своята интензивност и създаващи епистемични йерархии (Roulleau-Berger, 2021).

За разлика от „глобалната социология“ постзападната социология отказва структурни сравнения и предпочита пресичащи се гледни точки, свързани с регистрите на разбиране, съгласие и несъгласие, както и с научните практики на съвместно присъстващи актьори. Постзападната социология може да бъде определена и като форма на глобална критична социология. За да се придвижим обаче към глобална критична социология, отворихме транскултурални пространства за активен диалог между западните и незападните социологии (Roulleau-Berger, Li Peilin, 2012, 2018).

Постзападната социология, която развиваме, разчита на различни процеси на познание (Roulleau-Berger, 2015):

- „познавателни ниши“, които изглеждат разположени в *западния Запад, незападния Запад, полузападния Запад, западния Изток, източния Изток, и реистърнизирания Изток*;
- междинни епистемологични процеси, които насърчават частичния трансфер на социологическо познание по континуума *западен Запад, незападен Запад, полузападен Запад, западен Изток, източен Изток и повторно истърнизиран Изток*;
- наследства и епистемологични пространства, в които *западният Запад, незападният Запад, полузападният Запад, западният Изток, източният Изток и реистърнизираният Изток* са поставени в равностойни позиции.

Постзападната социология е разработена на базата на връзките между теренни практики и пресичащо се изследване на това, което хората правят, казват и мислят в различни ситуации. Тя не използва различията, а *интервалите* между перспективите, практиките и концепциите на китайската/азиатската и европейската социология за съвместно създаване на ново знание, което се явява отправната точка на процеса на конструиране на постзападната социология. Така тя предшества концепцията за теоретични и методологични комбинации и сглобки. Международната социология и глобалната социология не предполагат заличаване на епистемологичните граници: именно в това се състои разграничението между постзападната социология, международната социология и глобалната социология (Li Peilin, Roulleau-Berger, 2018).

Как да създаваме нехегемонно, постзападно познание? В постзападната социология *правенето с* или *правенето заедно* продължава да изглежда централно във „фабриката“ на социологическото познание, вземайки предвид алтернативна политическа икономия на познанието и *антипиратски модус* (Tilley, 2017). Необходимо е и *космополитно въображение*, за да се разработят социологически изследвания на космополитизма в различни области и да се определят матриците на сингулярността и местата на плурализма. В постзападната социология разглеждаме както локалните, така и транснационалните измерения на научните изследвания като част от опита ни да анализираме влиянието на социалния контекст върху създаването на теоретични методологии, основаващи се на местни изследователски ситуации. Вниманието е насочено обаче и към транснационалните потоци между различните контексти на познание, свързани с изследователските методологии, където разглеждаме както процесите на производство на социологическо знание, така и културните вариации в изследователските практики. Теориите, знанията и методите не могат да циркулират, докато тези съответствия не са установени и не изглеждат относително стабилни, а изследователската рамка не бъде основана на въведени общи конвенции и норми. В тези твърде различни контексти практиките пораждаат социологическо знание, получено в отговор на въпроси, които са сходни, но са разположени в собствения социален опит на учените. Нашата задача е да поставяме въпроси относно универсалната стойност на произведеното социологическо знание.

Това означава да се прилагат мултиситуирани, контекстуализирани инструменти, за да се отчитат приближаванията и разминаванията между разказите за обществата, всички те легитимни, за да се постигне „методологична креолизация“. Тук, в този случай постзападната социология се обединява около динамични и нейерархични комбинации от социални контексти, структурни процеси, индивидуални и колективни действия и ситуационни редове. Постзападното концептуално пространство се ретранслира от методологично пространство, в което социолозите работят концептуално с множественост от темпоралности, места, контексти и ситуации при разработване на инструменти за теренни изследвания, които биха им осигурили достъп до множествеността на наративите за обществото, до многогласието или полифонията в обществото (Roulleau-Berger, 2012; Bastide, 2015). Постзападната методология води до мултиситуирана социология, а методологическият плурализъм предполага не непременно работа на терен в няколко различни страни, а по-скоро работа на няколко диференцирани места.

Постзападната методология се основава и на *транснационалните етнографии на признаването* и на моралните икономии (Rouleau-Berger, 2012). В съвместната ни работа китайските и европейските социолози винаги сме смятали, че както хората, които срещаме по време на нашите проучвания, така и ние самите разполагаме с едни и същи базови компетенции. По своеобразен антипиратски начин (Tilley, 2017) възприехме подход, който отхвърля „методологичната ирония“, известна още като академично познание, за да произведем успореден анализ, който понякога дори коригира нагласите на членовете на обикновеното общество (Watson, 2001).

Постзападно пространство, общо и ситуирано познание

В тази част разглеждаме непрекъснатостта (континуитета) и прекъснатостта (дисконтинуитета) при основни теоретични въпроси в социологията. Този подход, макар и неизчерпателен, обхваща сравнително пълно общото и ситуираното познание в постзападната социология. Следните три теми служат за илюстрация на споделеното постзападно пространство: миграция и интеграция; етничност и пространство; екологична промяна и глобални рискове.

Миграция и интеграция

В европейската и китайската социология миграционните процеси често биват свързвани с проблема за интеграцията (Li, Rouleau-Berger, 2013). На първо място, асимилационният подход, характерен за имиграционните изследвания на Чикагската школа (Park, Burgess, McKenzie, 1925), описва стратегиите за адаптация, които мигрантите прилагат, за да се установят в градски анклави. Обикновено впоследствие напускат тези места, включват се в съревнованието за пространство с други социални групи и развиват своя собствена социална траектория. Тези изследователи разглеждат и проблема за възходящата социална мобилност при второто поколение мигранти. В Китай социолозите се стремят да разберат процесите на социална мобилност на китайските мигриращи работници (Li Peilin, 2012; Li Peilin, Li Wei, 2013). В работническите предградия на европейските градове междупоколенческата мобилност на децата на имигранти изглежда все по-малко линеарна и поражда нередовни, обратими, неочаквани, многомерни и диференцирани характеристики на градската и икономическата интеграция (Rouleau-Berger, 2003).

В социологията на миграцията китайските социолози използват понятията за социални структури – *guanxi* и индивидуални стратегии (Li Peilin, Li Wei, 2013), за да разберат миграционния опит в китайските градове. Те изследват как по-слабо обезпечени със социален капитал и икономически и символни ресурси мигранти стават обект на политически и икономически мерки. Тези мигранти използват достъпните мрежи на доверие и общностна солидарност, за да се впишат и стабилизируют социално и пространствено в икономическите пространства. Що се отнася до френските социолози, те са склонни да използват понятията за структурни процеси, индивидуация и действеност (агентност). Чрез тях откриват нарастване на биографичните бифуркации в траекториите, структурирани при съчетаването на професионална и пространствена мобилност, при което мигрантите разчитат на индивидуални и колективни възможности, за да живеят в града. Следователно в този случай можем да говорим за *непрекъснати непрекъснатости* между китайската и френската социология.

Етничност, пространство и религия

В китайската, както и в европейската социология при деконструкцията на етническото трябва да се отчитат социеталните и историческите контексти – като колониализма и национализма – които „произвеждат“ класификации и фиксирани морални и социални граници. Това означава да се направи деконструкция на етническите категоризации и класификации в даден конструктивистки подход, или на междуетническите отношения и на етническите граници според Фредрик Барт (Barth, 1969), на глобализираните религии и транснационалните пространства. В Китай „етническа група“ е чуждо понятие. Преди 60-те години на XX век изследванията на етнически групи са рядкост в китайските социални науки, но от 70-те години насам теорията на Фредрик Барт за етническите граници има силен отзвук в китайските научни среди и е широко цитирана (Fan Ke, 2017). По този начин около теорията за етническите граници се създават *непрекъснати непрекъснатости* между западноевропейската и китайската социология.

Следвайки френски учени, китайските изследователи се придържат към конструктивисткия подход към етничността (Fan Ke, 2017). Те концептуализират динамичните отношения между етническа принадлежност и културна идентичност при изучаване на етническите взаимодействия, взаимоотношенията между етническите групи, държавата и моралните граници на етническите групи (He Hu, 2017). Разбира се, има случаи, когато въпросът за етническата принадлежност и религията е формулиран

по различен начин от френските и китайските социолози. Например в китайските изследвания се срещат ситуирани понятия като „процес на локализиране“ на исляма или дори „градска ислямска културна екология“ (Mi Shou Jiang, 2010), показващи значимите различия между отслабващите градски традиционни мюсюлмански общности и селските мюсюлмански общности. С други думи, тук можем да открием *непрекъснати прекъснатости* между западноевропейската и китайската социология.

Екологична промяна и глобални рискове

Социологията на околната среда започва да се развива през 80-те и 90-те години на XX век с появата на екологични проблеми. В Европа рефлексивните теории на Антъни Гидънс и Улрих Бек за модернизацията дават тласък на понятието *екологична модернизация* (Mol, Spaargaren, 2000; Mol, Sonnenfeld, 2000) като „социалнонаучна интерпретация на екологичните процеси в множество мащаби в съвременния свят“. Напоследък все по-централно място заема понятието *екологична справедливост* (Nygren, 2014), което се отнася до неравенствата в пространственото разпределение на рисковете.

В Китай Уон Юшан (Wang Yusheng, 1999) изследва влошаването на околната среда в селското стопанство през 80-те години на XX век, но социологията на околната среда е въведена като учебна дисциплина в Китай едва в средата на 90-те години. През последните десетина година в своите разработки Хон Дейян (Hong Dayong, 2010, 2017) защитава идеята, че екологичната социология трябва да помогне за разбирането на китайските социални трансформации чрез анализ на възприятията и реакциите на самите социални субекти спрямо екологичните проблеми, както и на институционалните механизми и промените в културните ценности. Многобройни изследвания разкриват как бързата урбанизация, индустриализация и икономическа либерализация – т.е. компресираната модерност – водят до възникването на екологични проблеми (Бао, Zhanjiang, 2011; Liu Min, Bao Zhiming, 2019). В политическия контекст на „изграждането на екологична цивилизация“ Ли Пейлин и Уон Сайи (Li Peilin, Wang Xiaoyi, 2016) показват, че многостепенното управление се изгражда около екологичната миграция, организирана от местните и централните власти.

В контекста на екологичната криза и пандемията европейските, японските и китайските социолози все по-често преосмислят собствения си плурализъм по отношение на социалните и екологичните промени. Екологичните неравенства и несправедливости биха могли да генерират ново схващане за социална и пространствена справедливост в космополитична перспектива. Теориите за възпроизводството и за

трансформацията биха могли да се съчетаят, за да се разбере сложността на социалното конструиране на рисковете и бедствията, като се осветлят *непрекъснатите непрекъснатости* между западноевропейската и азиатската социология. Макар че, според Улрих Бек (Beck, 2013) теориите за възпроизводството (Atkinson, 2007; Bourdieu, 1979) изграждат „разказ на непрекъснатостта“ по отношение на неравното разпределение на блага, те пропускат космополитизацията на бедните, техните мултиетнически, мултирелигиозни, транснационални форми на живот и идентичност. Ето защо сме принудени да съчетаем критичната с прагматичната социология (Boltanski, 2010), за да схванем непрекъснатостите (континуитетите) и прекъснатостите (дисконтинуитетите) във възпроизводството и производството на социални неравенства в локалните и глобалните рискови общества. По отношение на днешна Източна Азия Бек (Beck, 2013) говори за космополитна рискова общност (или „космо-климат“). Той разграничава „космополитната емпатия“ и субполитиките на „космополитизма отдолу“.

Но Ли Пейлин в Китай, Язуа Шуджиро в Япония и Чан Кьонсон в Корея твърдят, че не можем да разглеждаме въпроса за риска по един и същи начин в Европа и Азия, тъй като различните „компресирани модерности“ означават също така сложност, разнообразие и хетерогенност на рисковете, пред които са изправени хората в Източна Азия днес и които надминават тези, пред които е изправен западният свят. Тук отново можем да говорим за *прекъснати прекъснатости* между европейските и азиатските социологии.

Заклучение

Как изглежда бъдещето на социологията и социалните науки? Заради пандемията на Ковид-19 трябва да изобретим ново бъдеще за социалните науки в един все по-несигурен свят, защитавайки социологията. Според Рейуин Конъл (Connell, 2019) можем да избегнем както „олигархичната социология“, обслужваща целите на доминиращите сили, транснационалните корпоративни мениджъри и финансовите олигарси, така и „остатъчната социология“, в която изследователите са пренасочени от неолибералните сили да създават наука за губещите, докато опростената неокласическа икономическа наука поема отговорността да се занимава с ключовите проблеми на политиките. Въпросът е всъщност да се насърчи демократичната социология, за да се оспори хегемонията на Севера в глобалната икономика на знанието. Постзападната социология би могла да бъде определена като „познание на гостоприемството“. В тази екология на

свързаността локалните и индигенните теории оживяват, стават видими и активни, и биват мобилизирани да създават алтернативни или хетеротопни канони на знанието. Днес със споделени, трансдисциплинарни и мултиситуирани (в смисъла на Маркус) теренни практики можем да подобрим връзката между познанието на гостоприемството и политическата география на нехегемонната социология. Нещо повече, можем да изградим „нова“ екология на знанието в *западния Запад, незападния Запад, полузападния Запад, западния Изток, източния Изток и реистърнизирания Изток*, за да разберем общото ни състояние в света.

---

* Превод от английски език: Владимир Владов, научна редакция: Рая Апостолова, Светла Колева.

¹ Тази статия е преработен и съкратен вариант на статията „Тъканта на постзападната социология: екологии на знанието отвъд „Изока“ и „Запада“ („The fabric of Post-Western sociology : ecologies of knowledge beyond the „East” and the „West”“, *The Journal of Chinese Sociology*, 2021, 8, Open Access.

² С цел да се запази авторовата идея за дехемонизиране на знанието преводът следва азиатските стандарти за позоваване на автори в текста и при цитиранията в скоби (фамилно име, следвано от собствено име, без запетая помежду им), бел. ред.

³ През 2016 г. книгата е издадена на френски език под заглавието *Китайската социология преди Революцията* (Li Peilin & Qu Jingdong, 2016), бел. ред.

⁴ Династията Джоу (1046–256 г. пр. н. е.) започва да отслабва през 8 в. пр. н. е., премества столицата си на Изток и постепенно се разпада на по-малки държави през Пролетния и Есенния период (5 в. пр. н. е.), които стават независими и воюват помежду си през следващия период на Воюващите държави. Името на периода Източен Джоу произтича от древната китайска хроника *Пролетни и есенни анали* (722–479 г. пр. н. е.). Това е най-старият китайски исторически текст в летописна форма, за който се смята, че е съставен от Конфуций (551–479 г. пр. н. е.), бел. ред.

Библиография

- Atkinson, W. (2007). Beck, Individualization and the Death of Class: A Critique. *British Journal of Sociology*, 58(3), 349–366.
- Bao Zhiming & Zhanjiang Chen. (2011). Environmental Dimensions, Directions and Limitations of China Experience: Review and Reflection on Studies of Environmental sociology in China. *Sociological Studies*, 26(6), 196–210.
- Barth, F. (1969). *Ethnic groups and boundaries. The social organization of culture difference*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bastide, L. (2015). *Habiter le transnational: Espace, travail et migration entre Java, Kuala Lumpur et Singapour*. Lyon: ENS Éditions.
- Beck, U. (2000). The Cosmopolitan Perspective: Sociology of the Second Age of Modernity. *The British Journal of Sociology*, 51(1), 79–105.
- Beck, U. (2013). Risk, Class, Crisis, Hazards and Cosmopolitan Solidarity/Risk Community – Conceptual and Methodological Clarifications. *Working Papers Series*, 31, April. Paris: FMSH.
- Beck, U. & Grande, E. (2010). Varieties of Second Modernity: the Cosmopolitan Turn in Social and Political Theory and Research. *The British Journal of Sociology*, 61(3), 409–444.
- Bhambra, G. K. (2014). *Connected Sociologies*. London/New York: Bloomsbury.
- Bhambra, G. K. & Santos, B. S. (2017). Introduction: Global Challenges for Sociology. *Sociology*, 51(1), 3–10.

- Blagojević, M. & Yair, G. (2010). The Catch 22 Syndrome of Social Scientists in the Semiperiphery: Exploratory Sociological Observations. *Sociologija*, 52(4), 337–358.
- Boatcă, M. (2014). Inequalities Unbound. Transregional Entanglements and the Creolization of Europe. In: Broeck, S. & Junker, C. (Eds.). *Postcoloniality–Decoloniality–Black Critique: Joints and Fissures*. Frankfurt & New York: Campus.
- Boatcă, M. (2015). *Global Inequalities beyond Occidentalism*. Farnham: Ashgate Publishing.
- Boltanski, L. (2010). *De la critique. Précis de sociologie de l'émancipation*. Paris: Gallimard.
- Bourdieu, P. (1979). *La distinction. Critique sociale du jugement*. Paris: Les Éditions de Minuit.
- Brandel, A., Das, V. & Randeria, S. (2018). Locations and Locutions: Unravelling the Concept of World Anthropology. In: Roulleau-Berger, L. & Li Peilin (Eds.). *Post-Western Sociology – From China to Europe*. London & New York: Routledge.
- Chen Tao. (2013). Artificial Society or Natural Society Durkheim's Critique of Social Contract Theory. *Sociological Studies*, 28(3), 47–75.
- Connell, R. (2019). *The Good University*. London: Zed Books.
- Ding Hong. (2005). About the Issue of Islam's Acclimatizing Itself to China's Society: From the Angle of Cultural identification of Hui. *North West Ethno-National Studies*, 2, 69–77 [in Chinese].
- Dirlik, A. (2007). *Global Modernity: Modernity in the Age of Global Capitalism*. London: Paradigm Publisher.
- Dufoix, S. (2013). Les naissances académiques du global. In: Caillé, A. & Dufoix S. (Eds.). *Le tournant global des sciences sociales*. Paris: La Découverte.
- Eisenstadt, S. (2000). *Multiple Modernities*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Fan Ke. (2017). Barth's Ethnic Boundary and the Understanding of Frontier in Chinese Context. *Academic Monthly*, 49(7).
- Fei Xiaotong. (1992). *From the Soil: the Foundation of Chinese Society*. Berkeley: University of California Press.
- Guo Yuhua & Shen Yuan. (2010). A New Agenda for the Sociology of Transformation in China. In: Patel, S. (Ed.). *The ISA Handbook of Diverse Sociological Traditions*. London: Sage Publishers.
- He Hu. (2017). On the construction of ethnic groups and cultural identity. *Journal of Dalian University for Nationalities*, 19(4), 239–299.
- He Rong. (2020). Max Weber's View on China: An Investigation Based on Research Position and Text Source. *New Perspectives on World Literature*, 3, 49–59.
- He Yijin. (2018a). An Alternative Autonomy: The Self-adaptations of Chinese Sociology in the 1950s. In: Roulleau-Berger, L. & Li Peilin (Eds.). *Post-Western Sociology – From China to Europe*. London & New York: Routledge.
- He Yijin. (2018b). Variations of the Other: the context and fluctuations of sinicizing sociology in China. *Sociological Review of China*, 6(6), 84–95.
- Hong Dayong. (2010). Theoretical Awareness and Development of Environmental Sociology in China. *Journal of Jilin University*, 50(3), 109–116.
- Hong Dayong. (2017). Environmental Sociology: Objects, Theories and Values. *Thinking*, 43(1), 78–92.
- Kim Seung Kuk (2014). East Asian Community as Hybridization: A Quest for East Asianism. In: Kim Seung Kuk, Li Peilin & Yasawa Shujiro (Eds.). *A Quest for East Asian Sociologies*. Seoul: Seoul University Press.
- Kim Seung Kuk, Li Peilin & Yasawa Shujiro (Eds.). (2014). *A Quest of East Asian Sociologies*. Seoul: Seoul National University Press.
- Koleva, S. (2018a). *Totalitarian Experience and Knowledge Production. Sociology in Central and Eastern Europe 1945–1989*. Leiden & Boston: Brill Publishers.
- Koleva, S. (2018b). The totalitarian experience and knowledge productions. Towards a

- reflexive history of sociology in Central and Eastern Europe, 1945–1989. In: Roulleau-Berger, L. & Li Peilin (Eds.). *Post-Western Sociology – From China to Europe*. London & New York: Routledge.
- Koleva, S. (2020). Doing Post-Western Sociology in Central and Eastern Europe before and after the Great Change: some epistemological questions. *The Journal of Chinese Sociology*, 7, Article number 20, Open Access.
- Li Peilin. (2012). Chinese Society and the China Experience. In: Li Peilin (Ed.). *Chinese Society – Change and Transformation*. London & New York: Routledge.
- Li Peilin & Roulleau-Berger, L. (Eds.). (2013). *China's Internal and International Migration*. London & New York: Routledge Publishers.
- Li Peilin & Li Wei. (2013). The Work Situation and Social Attitudes of Migrant Workers in China under the Crisis. In: Li Peilin & Roulleau-Berger, L. (Eds.). *China's Internal and International Migration*. London & New York: Routledge Publishers.
- Li Peilin & Qu Jingdong. (2011). *History of Sociology in China in the First Half of the Twentieth Century*. Beijing: Social Sciences Academic Press.
- Li Peilin & Qu Jingdong. (2016). *La sociologie chinoise avant la Révolution*. Paris: FMSH.
- Li Peilin & Wang Xiaoyi. (2016). Reducing double risks in ecological degradation and poverty: a research on ecological migration in the Ningxia Hui autonomous region of China. In: Li Peilin & Roulleau-Berger, L. (Eds.). *Ecological Risks and Disasters – New Experiences in China and Europe*. London & New York: Routledge.
- Liu Min & Bao Zhiming. (2019). “Compressed Modernization” in Western Ethnic Areas and its Ecological Environment Issues – The case of Alashan, Inner Mongolia. *Social Sciences in Yunnan*, 2, 113–119.
- Liu Neng & Su Wu. (2019). On the Indigenization of Sociology as an Academic Movement. *Journal of University of Jinan*, 29(1), 5–16.
- Mi Shou Jiang. (2010). The Process of Urbanization of Islam in China and its Development Trend. *The Religious Cultures in the World*, 1, 56–60 [in Chinese].
- Mol, A. P. J. & Sonnenfeld, D. A. (Eds.). (2000). *Ecological Modernization Around the World. Perspectives and Critical Debates*. London & Portland: Frank Cass & Routledge.
- Mol, A. P. J. & Spaargaren, G. (2000). Ecological Modernization and Consumption: A Reply. *Society and Natural Resources*, 17, 261–265.
- Nygren, A. (2014). Eco-Imperialism and Environmental Justice. In: Lockie, S., Sonnenfeld, D. A. & Fisher, D. R. (Eds.). *Routledge International Handbook of Social and Environmental Change*. London & New York: Routledge.
- Park, R. E., Burgess, E. W. & McKenzie, R. D. 1925. *The City: Suggestions for Investigations of Human Behavior in the Urban Environment*. Chicago: University of Chicago Press.
- Pleyers, G. (2011). *Alter-Globalization*. Cambridge: Polity Press.
- Qu Jingdong. (2017). After Sacred Society: Commemorating the 100th Anniversary of Emile Durkheim's Death. *Chinese Journal of Sociology*, 37(6), 1–32.
- Roulleau-Berger, L. (Ed.). (2003). *Youth and Work in the Post-Industrial City of North America and Europe*. Leiden & Boston: Brill Publishers.
- Roulleau-Berger, L. (2011). *Désoccidentalisation de la sociologie. L'Europe au miroir de la Chine*. La Tour d'Aigues: Editions de L'aube. Translated into Chinese by Social Sciences Academic Press, 2014.
- Roulleau-Berger, L. (2012). *Sociologies et cosmopolitisme méthodologique*. Toulouse: PUM.
- Roulleau-Berger, L. & Liu Zhengai. (2012). La théorie de la religion chez Durkheim et la sociologie chinoise. *Archives de Sciences Sociales des religions*, 159, 135–151.
- Roulleau-Berger, L. & Li Peilin (Eds.). (2012). *European and Chinese Sociologies. A New Dialogue*. Leiden & Boston: Brill Publishers.
- Roulleau-Berger, L. (2015). Sciences sociales post-occidentales: de l'Asie à l'Europe. *Socio*, 5,

- 9–17.
- Rouleau-Berger, L. (2016). *Post-Western Revolution in Sociology. From China to Europe*. Leiden & Boston: Brill Publishers.
- Rouleau-Berger, L. & Li Peilin (Eds.). (2018). *Post-Western Sociology – From China to Europe*. London & New York: Routledge.
- Rouleau-Berger, L. (2021). The fabric of Post-Western sociology: ecologies of knowledge beyond the “East” and the “West”. *The Journal of Chinese Sociology*, 8, Article number 10, Open Access.
- Santos, B. S. (2014). *Epistemologies of the South: Justice against Epistemicide*. New York: Routledge.
- Santos, B. S. & Bhabra, G. K. (2017). Introduction: Global Challenges for Sociology, *Sociology*, 51(1), 3–10.
- Savransky, M. (2017). A Decolonial Imagination: Sociology, Anthropology and the Politics of Reality. *Sociology*, 51(1), 91–110.
- Therborn, G. (2003). Entangled Modernities. *European Journal of Social Theory*, 6(3), 293–305.
- Tilley, L. (2017). Resisting Piratic Method by Doing Research Otherwise. *Sociology*, 51(1), 27–42.
- Wang Hejian. (2005). Visit Durkheim again. The Social Construction of Morality in Modern Economy. *Sociological Studies*, 20(1), 149–247.
- Wang Yuesheng. (1999). Household Responsibility System, Behavior of Farmers and Environmental Problems in China’s Agriculture. *Journal of Peking University (Humanities and Social Sciences)*, 3, 43–50 [in Chinese].
- Watson, R. (2001). Continuité et transformation de l’ethnométhodologie. In: De Fornel, M., Ogien, A. & Quéré L. (Eds.). *L’ethnométhodologie. Une science radicale*. Paris: La Découverte.
- Xie Lizhong. 2012a. *Postsociology*. Beijing: Social Sciences Academic Press.
- Xie Lizhong. 2012b. *The Discursive Construction of Social Reality: Analyzing the New Deal for Example*. Beijing: Peking University Press.
- Xie Lizhong & Rouleau-Berger, L. (Eds.). (2017). *The Fabric of Sociological Knowledge*. Beijing: Peking University Press.
- Xie Lizhong. (2020). Indigenization, Internationalization, Construction of Academic Sociology and Chinese Singularity. From Geographic Pluralism to Discourse Pluralism. *Sociological Research*, 35(1), 1–15.
- Xie Yu. (2018). Going beyond the Misunderstandings in the Discussion of the Indigenization of Chinese Sociology. *Sociological Research*, 33(2), 1–13.
- Zhai Xuewei. (2020). On the Construction of Confucian Social Theory – Dual Generation and its Propositions. *Sociological Studies*, 35(1), 56–80.
- Zhao Liwei. (2014). Suicide and the Situation of Modern People Durkheim’s “suicide typology” and its Human Foundation. *The Journal of Chinese Sociology*, 34(6), 114–139.
- Zhou Feizhou. (2018). Action Ethics and “Relationship Society”: The Path of Sociology Sinicization. *Sociological Studies*, 33(1), 41–62.
- Zhou Xiaohong. (2004). *Contribution and Limitation of Chicago School*. Chengdu: Social Sciences Research.
- Zhou Xiaohong. (2020). The Indigenization of Sociology: Narrow or Broad? Pseudo-problem or True Reality? – A Discussion with Professor Xie Yu and Professor Zhai Xuewei. *Sociological Studies*, 35(1), 16–36.

Биографична справка: Лоранс Руло-Берже е професор, научен директор в Националния институт за научни изследвания (CNRS), Лаборатория Triangle, École Normale Supérieure в гр. Лион, Франция. Била е гостуващ изследовател в Калифорнийския университет, Бъркли (1997), в Института по социология на Китайската академия на науките, Пекин в продължение на една година (2006) и гостуващ преподавател в Университета в Лозана, Швейцария (2004), Пекиния университет (2011), Шанхайския университет (2018) и Университета Тунцзи (2019). През последните трийсет години ръководи европейски и китайски изследователски програми по социология на града, икономическа социология и социология на миграцията. От 2006 г. насам заедно с китайски колеги развива т. нар. „постзападна социология“. Директор е от френска страна на френско-китайската лаборатория „Постзападна социология в Европа и Китай“, създадена между École Normale Supérieure, Лион и Китайската академия на социалните науки. Тя е автор, съавтор и съставител на книги и статии в реферирани френски и международни социологически списания. Сред по-важните ѝ книги са: *Youth and Work in the Post-Industrial City of North America and Europe*, 2003, съставител; *Migration and Gender*, 2010; *China's Internal and International Migration*, 2013, съставител с Ли Пейлин; *Post-Western Revolution in Sociology. From China to Europe*, 2016; *Work and Migration. Chinese Youth in Shanghai and Paris*, 2017, в съавторство с Ян Жун; *The Fabric of Sociological Knowledge*, 2017, съставител със Сие Лиджон (на китайски); *Post-Western Sociology – From China to Europe*, 2018, съставител с Ли Пейлин; *Young Chinese Migrants, Compressed Individual and Global Condition: Sociology of Migration and Post-Western Theory*, 2021, съставител с Лиу Йужао. Тя е главен редактор на серията „Постзападни социални науки и глобално познание“ (Post-Western Social Sciences and Global Knowledge) в издателство Брил, както и на серията „От Изток към Запад“ (De l’Orient à l’Occident), издание на École Normale Supérieure, Лион. За своята научноизследователска работа е отличена с наградата Морис Куран от Националния център за научни изследвания, Лион и Лионския университет, 2018 г. През същата година е удостоена със званието изтъкнат професор в Чуждестранната експертна програма на Шанхайския университет. През 2021 год. става пожизнен сътрудник на Глобалната Китайска Академия (Global China Academy), Великобритания.

Email: laurence.roulleau-berger@ens-lyon.fr

Статията е приета за печат на 29.10.2021 г.

NON-HEGEMONIC THEORY AND POST-WESTERN SOCIOLOGY: WESTERN KNOWLEDGE AND ITS CRISIS

LAURENCE ROULLEAU-BERGER

Based on an epistemological co-production with Chinese sociologists, we propose that by addressing common concepts, a Post-Western Sociology enables a dialogue on a level footing. This type of sociology addresses concepts situated in European and Asian theories that consider the modes of creating continuities and discontinuities, as well as the conjunctions and disjunctions between knowledge spaces situated in different social contexts (Roulleau-Berger, 2016). We describe an ecology of knowledge in the Western-West, the non-Western-West, the semi-Western West, the Western East, the Eastern East, and the re-Easternized East situated on an epistemological continuum. We introduce the idea of the de-multiplication, the complexification, and the hierarchization of new epistemic autonomies vis-à-vis Western

hegemonies in sociology and the new epistemic assemblages between European and Chinese sociologies (Rouleau-Berger, 2016; Rouleau-Berger, Li Peilin, 2018). Furthermore, we offer a definition of Post-Western sociology and demonstrate its theoretical and methodological application. Then, we identify some transnational theories, theoretical discontinuities and continuities, and common knowledges situated in both Western and non-Western contexts.

Keywords: sociology of knowledge, non-hegemonic sociologies, re-easternization, epistemic injustice, Chinese sociology